

पार्थानां जयकामं तं पुत्राणां मम कण्टकं । घटोत्कचं महाकायं कस्तं द्रोणादवारयत् ।
 एते चान्ये च बहवो येषामर्थाय सञ्जय । त्यक्तारः संयुगे प्राणान् किन्नेषामजितं युधि ।
 येषाञ्च पुरुषव्याघ्रः शार्ङ्गधन्वा व्यपाश्रयः । हितार्थी चापि पार्थानां कथं तेषां पराजयः ।
 लोकानां गुरुरत्यर्थं लोकनाथः सनातनः । नारायणो रणे नाथो नृणां दिव्यात्मवान्प्रभुः ।
 यस्य दिव्यानि कर्माणि प्रवर्तन्ति मनीषिणः । तान्यहं कीर्त्तयिष्यामि भक्त्या स्तैर्यथार्थमात्मनः ।
 इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि द्रोणाभिषेकपर्वणि धृतराष्ट्रवाक्ये दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

१८०

॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ शृणु दिव्यानि कर्माणि वासुदेवस्य सञ्जय । कृतवान् यानि गोविन्दे यथा नान्यः पुमान् क्वचित् ।

संवर्द्धता गोपकुले बालेनैव महात्मना । विख्यापितं बलं बाह्वोस्त्रिषु लोकेषु सञ्जय ।
 उच्चैःश्रवस्तुल्यबलं वायुवेगममं जवे । जघान हयराजानं यमुनावनवासिनं ।
 दानवं घोरकर्माणं गवां मृत्युमिवोत्थितं । वृषरूपधरं बाल्ये भुजाभ्यां निजघान ह ।
 प्रलम्बं नरकं जम्भं पीठं वाऽपि महासुरं । मुरझामरमङ्काश्रमवधीत् पुष्करेक्षणे ।
 तथा कंसो महातेजा जरासन्धेन पालितः । विक्रमेणैव कृष्णेन सगणः पातितो रणे ।
 सुनामा रणविक्रान्तः समयाचौहिणीपतिः । भोजराजस्य मथस्यो भ्राता कंसस्य वीर्यवान् ।
 बलदेवद्वितीयेन कृष्णेनामित्रघातिना । तरस्वी समरे दग्धः ससैन्यः शूरसेनराट् ।
 दुर्व्यासा नाम विप्रर्षिस्तथा परमकोपनः । आराधितः सदारेण स चास्मै प्रददौ वरान् ।
 तथा गान्धारराजस्य सुतां वीरः स्वयम्बरे । निर्जित्य पृथिवीपालानावहत पुष्करेक्षणे ।
 अमृत्यमाणा राजानो यस्य जात्या हया इव । रथे वैवाहिके युक्ताः प्रतोदेन कृतव्रणाः ।
 जरासन्धं महाबाहुमुपायेन जनार्दनः । परेण घातयामास समयाचौहिणीपतिं ।
 चेदिराजश्च विक्रान्तं राजसेनापतिं बली । अर्धे विवदमानश्च जघान पशुवत्तदा ।
 सौभं दैत्यपुरं खल्यं शाल्वगुप्तं दुरासदं । समुद्रकुक्षौ विक्रम्य पातयामास माधवः ।
 अङ्गान् वङ्गान् कलिङ्गांश्च मागधान् काशिकौशलान् । वात्स्यगार्ग्यकरुषांश्च पौण्ड्राश्चाप्यजयद्रेणे ।
 आवन्त्यान् दक्षिणात्यंश्च पार्वतीयान् दशेरकान् । काश्मीरकानौरसिकान् पिशाचांश्च समुद्रतान् ।
 काम्बोजान् वाटधानांश्च चोलान् पाण्ड्यांश्च सञ्जय । त्रिगर्त्तान्मालवांश्चैव दरदांश्च सुदुर्जयान् ।
 नानादिग्भ्यश्च सम्प्राप्तान् खसंश्चैव शकांस्तथा । जितवान् पुण्डरीकाक्षो यवनश्च सहानुगं ।
 प्रविश्य मकरावासं यादोभिरभिसंहृतं । जिगाय वह्णं सङ्घो मलिलान्तर्गतं पुरा ।
 युधि पञ्चजनं हत्वा पातालतलवासिनं । पाञ्चजन्यं हृषीकेशो दिव्यं शङ्खमवाप्तवान् ।
 खाण्डवे पार्थसहितस्तोषयित्वा ऊताशनं । आग्नेयमस्तं दुर्द्वयं चक्रं लेभे महाबलः ।
 वैनतेयं समारुह्य चासयित्वाऽमरावतीं । महेन्द्रभवनाक्षीरः पारिजातमुपानयत् ।
 तच्च मर्षितवान् शक्रो जानिस्तस्य पराक्रमं । राज्ञां चाप्यजितं कञ्चित् कृष्णेनेह न शूश्रुम ।
 यच्च तन्महदाश्चर्यं सभायां मम सञ्जय । कृतवान् पुण्डरीकाक्षः कस्तदन्य इहार्हति ।

१८१

१८०

१८५

४००

४०५